

Okul Öncesinde Müzik ve Hareketin Öğrenme Üzerindeki Etkisi

The Effect of Music and Movement on Learning in Early Childhood

---

DOI= [10.17556/jef.04848](https://doi.org/10.17556/jef.04848)

Bilge Ece Ayan¹ , Sibel Kaya²

Özet

Bu araştırmada; okul öncesi eğitiminde müzik ve hareket kullanımının, geleneksel eğitim yöntemlerine kıyasla, çocukların öğrenmeleri üzerindeki akademik başarısı incelenmiştir. Bu etkinin değerlendirilmesi için deney ve kontrol gruplarını içeren deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul Öğretmen İbrahim Öztürk İlkokulu'ndaki iki anasınıfına devam eden toplam 41 öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada öntest-eğitim-son teste dayalı kontrol gruplu yarı deneysel desen uygulanmıştır. Deney grubuna müzik ve hareketin etkin olarak kullanıldığı bir eğitim anlayışıyla, kontrol grubuna ise geleneksel eğitim yöntemleriyle etkinlikler uygulanmıştır. Öğrencilerin başarı testinden aldıkları puanlar SPSS 18'de parametrik olmayan Mann-Whitney U ve Wilcoxon testleriyle karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda, müzik ve hareketin etkin olarak kullanıldığı deney grubundaki başarının, öğrencilerin pasif olduğu kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi, müzik ve hareket, öğrenme

Abstract

This study aimed to examine the influence of using activities that involve music and movement on pre-school learning. In order to test this effect, a pre-post test quasi-experimental design was utilized. The participants were 41 pre-school students from two classrooms in İstanbul. In the experiment group, the lessons were taught through music and movement in which the students were actively involved; in the control group, the same topics were taught using didactic methods. Students' achievement scores were compared using nonparametric Mann-Whitney U and Wilcoxon tests on SPSS 18. The results showed that the experiment group in which the lessons were taught through music and movement scored significantly higher than the control group.

Keywords: Pre-school, music and movement, learning

---

¹ Öğretmen, İstanbul Öğretmen İbrahim Öztürk İlkokulu, b.eceayan@gmail.com

² Doç.Dr., Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi, sibelkaya@gmail.com

Giriş

Okul öncesi öğrencileri günlük hayatlarında önceden yaşadıkları çeşitli müzik deneyimleri ile okula başlarlar. Televizyon veya radyoda sık sık müzik dinleyip ona eşlik ederler (Barret, 2009; Shilling, 2002). Okul öncesi çocukları için müzik, yaşamlarında ortak bir paydadır. Çocuklar şarkı söyleyip, ritim tutmayı ve müziğe göre hareket etmeyi içgüdüsel olarak yaparlar (Mayesky, 2011). Müzik çocukların günlük hayatında yer alan kültürel bir öğe, aynı zamanda onların erken gelişimlerinde rol oynayan önemli bir faktördür (Barret, 2009). Müzik; çocuğun dünyaya geldikten sonra kendini seslerle ifade etmesiyle başlar ve büyüdükçe de insanın güzele ve özgün olana yönelimiyle devam ederek hayatında onu çok yönlü geliştiren etmenlerden biri olur (Uçan'dan akt. Koca, 2010).

Müzik düşünen, sorgulayan, üretken ve yaratıcı bireyler yetiştirme adına etkili bir eğitim aracıdır. Ayrıca, çocuğun gelişiminde kalıcı ve olumlu izler bırakır. Eğitimde kullanılan müzik; beden, zihin, dil, kişilik, psiko-sosyal ve psiko-motor gibi gelişim alanlarına katkı sağlarken; sanatsal yaratıcılık ve estetik beğeni yeteneğinin gelişimini de desteklemektedir (Toksoy, 2005).

Yıldız'a (2002) göre küçük yaşlardan itibaren müzikle iç içe olan ve müzikâl aktivite içinde bulunarak bu konuda desteklenen çocukların birçok alanda daha sağlıklı bir gelişim sergiledikleri gözlenmektedir. Eskioğlu (2003), müziğin çocuğun duygusal, sosyal, bedensel, psikomotor, dil ve bilişsel becerilerinin gelişimine ve konsantrasyonuna olumlu katkıları olduğunu belirtmiştir. Müzik, eğitimin temel bileşenlerinden olup, üst düzey düşünme becerilerine ulaşmak için etkili bir yoldur (Snyder, 1997). Gardner'ın (1993) Çoklu Zekâ Kuramı'na göre; eğitim, müzik de dâhil olmak üzere tüm zekâ gelişimini içeren bir özellikte olmalıdır. Çocukların tabiatında bulunan müzik ve dans etme ihtiyacı, aileler ve öğretmenler için önemli bir eğitim aracı olarak kullanılabilir. Çok eski zamanlardan beri eğitimciler, pedagoglar, düşünürler ve devlet adamları müziğin eğitimdeki işlevsel gücüne dikkat çekmişlerdir. Örneğin ünlü düşünür Aristo, “duyguları tam olarak anlatma konusunda hiçbir şey ritim ve şarkı söyleme kadar güçlü değildir. Madem ki müzik o kadar güçlü bir etkidir, şu halde müzik çocukların eğitiminde mutlaka kullanılmalıdır”

diyerek müziğin eğitimdeki önemini ortaya koymuştur (Akt. Yönetken, 1952).

Okul öncesi eğitim programında bilişsel ve sosyal gelişim alanında yer alan; kendine, yakın çevresine ve yaşadığı dünyaya ait birçok kavram çocuklara müzik çalışmalarıyla birlikte kolayca ve eğlenceli bir şekilde kazandırılabilir. Etkinlikler içinde kullanılan müziğe grup etkinlikleri dahilinde yer verildiğinde çocukların taklit etme, liderlik yapma, izleme, dinleme ve bir gruba dahil olma gibi sosyal becerilerinin gelişmesinin yanı sıra; bu etkinliklerin tekrar edilebilme özelliğiyle kavramların çocuklar tarafından kolayca belleğe alınmasına yardımcı olmaktadır. Müzikle birlikte kendini farklı bir yolla ifade etme fırsatı yakalayan çocuğun duygu dünyası gelişir (Artan'dan akt. Koca, 2010). Konuların öğretilmesi sırasında çocukların dikkatlerinin dağılması, kopukluk, zorlanma gibi sorunlar, müzik desteğiyle birlikte ilgiyi konuya çekme ve çocukları sıkmadan, tekrarlayıcı ve bütünleştirici etkiler yaratılarak giderilebilir (Yüksel, 1996).

Okul öncesinde kullanılan müzik etkinlikleri çocuğun başka bir yolla kazanamayacağı duygusal yaşantılar kazanmasına ve bu etkinliklerle birlikte planlanan hareket etkinlikleri de vücudunun tümünü aktif olarak kullanmasına olanak vermektedir. Okul öncesi dönemdeki çocuklar; onlara hitap eden ve onların ilgilerini çok çeken bir etkinlik yapmadıkça, uzun süre hareketsiz bir şekilde kalamazlar. Çocuklar her şeyde olduğu gibi öğrenirken de koşmak, atlamak, tırmanmak, kaymak, sürünmek ihtiyacındadırlar (Senemoğlu, 2005). Özellikle de okul öncesi dönem çocukları serbest bırakıldıklarında genellikle etrafta koşup, zıplayıp, yerlerde yuvarlanırlar. Orlich'in belirttiği gibi, çocuklar zihinsel ve fiziksel olarak hareketli olduklarında öğrenme sürecinden daha fazla verim alırlar ve özgürce kendilerini ifade edebildikleri ortamlarda daha kolay öğrenirler (akt. Tuğrul, 2010). Çocuğun daha kolay öğrenmesi öğrenene ait nedenlere bağlı olacağı gibi (algılama, kavrama düzeyi, ilgi, güdü, sağlık, yaş, gelişim, kültür, vb.) öğretim yöntemlerine bağlı olarak da değişmektedir (Tuğrul, 2010). Bu nedenlerden dolayı okul öncesinde kullanılan öğretim yöntemlerinin çocuğa özgü, çocuğun ilgisini çekici ve enerjisini sarf etme ihtiyacını karşılamasına yönelik olması gerekmektedir.

Çocukların anasınıfında en sevdikleri eğitimsel etkinlikler; özgürce hareket edip, müzik eşliğinde dans ederek ve etkinlik süresince aktif olarak rol alabildikleridir. Müzikâl aktiviteler sayesinde

çocuklar müziğin içinde kendilerini rahatça ifade edip, oynayıp, hareket ederken aynı zamanda genel algı, motor, sözlü iletişim, sosyal davranış becerilerini geliştirme ve dikkat sürelerini artırma fırsatı yakalarlar (Denac, 2007). Ritmik motor etkinlikler ve oyun etkinlikleri okul öncesi programının en önemli bileşenlerindedir. Çünkü bu tarz etkinlikler çocukların koşma, atlama, zıplama, fırlatma ve yakalama gibi, içlerinden gelen hareket etme ihtiyaçlarını karşılayabilecek niteliktedir (Gallahue & Ozmun, 1998). Erken çocukluk dönemindeki ritim ve diğer yeteneklerin gelişimi merkezi sinir sisteminin temel fonksiyonlarının olgunlaşması ve uygulama yoluyla uyarılmasına dayanır (Moore'dan akt. Zachopoulou, Tsapakidou, & Derri, 2004).

Müzik tüm kültürler için evrensel bir dildir ve her yaşta insanlar için bir zevk kaynağıdır. Ancak müziğin insanlardaki bilişsel anlamdaki yeri tam olarak anlaşılamamıştır (Spelke, 2008). Spelke (2008) müzik eğitimi alan bireylerin, müzik eğitimi almayan bireylere göre matematik ve geometride daha başarılı olduklarını vurgulamıştır. Ayrıca, müzikle orta okul ve lise yıllarında ilgilenen öğrencilerin 12. sınıfın sonunda matematik başarılarının müzikle ilgilenmeyen öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Catterall, Chapleau, & Iwanaga, 1999). Benzer şekilde, müzik ve hareketin matematik ve dil öğrenimine olumlu katkıları olduğu belirtilmiş (Blasi & Foley, 2006; Johnson & Memmott, 2006).

Türkiye'de müzik ve hareket etkinliklerinin okul öncesi öğrencilerinin bilgi ve beceri düzeyleri üzerindeki etkilerinin araştırıldığı sınırlı sayıda çalışmada olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Müzik öğretimi yaklaşımlarından birisi olan Orff yaklaşımının kullanıldığı deneysel çalışmalarda deneysel gruptaki çocukların sosyal beceri (Öziskender, 2011), yaratıcılık (Aral, Akyol, & Sığırtmaç, 2006) ve dikkat (Kuşcu, 2010) düzeyleri kontrol grubundaki çocuklara kıyasla daha yüksek çıkmıştır. Orff yaklaşımının yanısıra, Kodaly ve Dalcroze yaklaşımlarının kullanıldığı müzik eğitiminin de çocukların gelişiminde katkısı olduğu belirtilmektedir (Gürgen, 2006; Sökezoğlu, 2010). Müziğin okul öncesi öğrencilerinin başarısına etkisinin incelendiği iki deneysel araştırmadan birinde matematik başarısı (Karşal, 2004), diğerinde yabancı dil başarısı açısından (Modiri, 2010) olumlu sonuçlara ulaşılmıştır.

Yurt içindeki araştırmaların zenginleştirilmesi adına, bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitimde müzik ve hareket

kullanımına dayalı bir öğretim ile programa dayalı bir öğretimin çocukların öğrenme düzeyleri açısından karşılaştırılmasıdır. Araştırma İstanbul'un Pendik ilçesindeki ilkokulun 41 anasınıfı öğrencisiyle sınırlıdır. Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibidir:

1. Müzik ve hareketin kullanıldığı deney grubu ile pasif öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubunun son-test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Müzik ve hareketin kullanıldığı deney grubunun ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Pasif öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubunun ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Birinci alt problem için hipotez, deney grubunun son-test puanlarının kontrol grubundan anlamlı bir biçimde yüksek olacağı yönündedir. İkinci ve üçüncü alt problemler için hipotezler hem deney hem kontrol grubunda son-test puanlarının ön-test puanlarından anlamlı biçimde yüksek olacağı yönündedir; ancak aradaki farkın deney grubunda daha yüksek olacağı tahmin edilmiştir.

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırmada öntest-son teste dayalı kontrol gruplu yarı deneysel desen uygulanmıştır. Gruplardan biri deney, diğeri kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Daha sonra iki grupta yer alan deneklerin konuyla ilgili bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla ön-test uygulanmıştır (OK, OD). Tablo 1'de görüldüğü gibi; kontrol grubuna soru-cevap, sunuş ve gösteri gibi öğrencilerin daha pasif oldukları öğretim yöntemleriyle, deney grubuna ise 'müzik ve hareketin etkin olarak kullanıldığı öğretim yöntemi' ile öğretim yapılmıştır. Uygulamanın sonunda gruplar son-teste tabi tutulmuştur (SK, SD).

Tablo 1. Araştırma Deseni

Grup	Ön-test	Uygulama	Son-test
Kontrol Grubu	O _K	Pasif öğretim yöntemleri	S _K
Deney Grubu	O _D	Müzik ve hareketin etkin olarak kullanıldığı öğretim yöntemi	S _D

Çalışma Grubu

Bu çalışma, 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul ili, Pendik ilçesine bağlı Öğretmen İbrahim Öztürk İlkokulu'ndaki anasınıfının aynı yaş grubundan iki farklı şubesinde gerçekleştirilmiştir. Analizler, kontrol grubunda 21, deney grubunda 20 olmak üzere toplam 41 öğrenciden elde edilen verilerle yapılmıştır. Kontrol grubunu 10 kız, 11 erkek; deney grubunu ise 9 kız, 11 erkek öğrenci oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin başarılarını ölçmek amacıyla araştırmacılar tarafından bir akademik başarı testi geliştirilmiştir (Ek. 2). Test soruları hazırlanırken üniversitede okul öncesi eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesi ve iki okul öncesi öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur. İki gruba da okul öncesi eğitimin temel kazanımlarından yola çıkılarak beş aşamalı 'Özbakım', 'Sayı Sayma ve Yazma', 'Geometrik Şekil Bilgisi', 'Gezegenimiz ve Uzay' ve 'Mevsimler' konularında bilgi ve becerilerini test eden 23 soruluk bir ön-test uygulanmıştır. Aynı test, uygulamadan 2 hafta sonra gruplara son-test olarak uygulanmıştır. Bu testte çocuklar bazı sorulara sözel bazılarına çizim yaparak cevap vermişlerdir. Test araştırmacı tarafından birebir uygulanmış ve uygulama süresi her bir çocuk için ortalama 15-20 dk sürmüştür.

Veri Analizi

Verilerin analizinde SPSS 18 programı kullanılmıştır. Betimsel istatistiklerin yanısıra, müzik ve hareketle desteklenmiş öğretimin öğrenci başarısı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla SPSS 18'de parametrik olmayan Mann-Whitney U ve Wilcoxon testleri uygulanmıştır. Bu testlerin tercih edilmesinin nedeni gruplardaki öğrenci sayılarının 30'dan küçük olmasıdır. Gruplardaki denek sayısı kimi araştırmacılara göre 30, kimi araştırmacılara göre 15'in altına düştüğü zaman puanların normal dağıldığını varsaymak güçtür. Bu durumlarda analizlerde parametrik olmayan testlerin kullanılması gerekmektedir (Büyüköztürk, Çokluk, & Köklü, 2010). Testlerin yorumlanmasında 0,05'lik anlamlılık düzeyi kullanılmıştır.

Uygulama

Öğretim hem deney hem de kontrol gruplarında birinci yazar tarafından uygulanmıştır. Araştırmada kullanılacak müzik ve hareket etkinlikleri, okul öncesi kazanımları da göz önünde bulundurularak, okul öncesi eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesi ve bir müzik eğitimcisinin rehberliğinde hazırlanmıştır (Ek. 1). Bu etkinlikler; deney grubuna iki hafta boyunca uygulanırken, kontrol grubunda aynı konular soru-cevap, sunuş ve gösteri gibi çocukların daha pasif oldukları yöntemlerle öğretilmiştir.

Bulgular

Kontrol ve deney grubundaki öğrencilerin etkinliklere başlamadan önce ön-test başarı puanları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Grubuna Ait Ön-test Sonuçlarının Karşılaştırılması İçin Yapılan Bağımsız Gruplarda Mann-Whitney U testi Sonuçları

Grup	N	X	ss	U	Z	p
Deney	20	17,90	5,41	185	-0,654	,513
Kontrol	21	16,90	6,00			

Tablo 2’de görüldüğü gibi deney grubunun ön-test puan ortalaması $X=17,90$ kontrol grubunun ön-test puan ortalaması ise $X=16,90$ olarak bulunmuştur. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre kontrol ve deney grubunda yer alan öğrencilerin ön-test başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($Z=-0,654$; $p>0,05$).

Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubuna ait Son-test Sonuçlarının Karşılaştırılması İçin Yapılan Bağımsız Gruplarda Mann-Whitney U testi Sonuçları

Grup	N	X	ss	U	Z	p
Deney	20	25,85	4,92	67,5	-3,73	,000

Kontrol	21	19,76	4,06
----------------	----	-------	------

Tablo 3'te "Müzik ve hareketin etkin olarak kullanıldığı deney grubu ile pasif öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubunun son-test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?" sorusuna cevap aranmıştır. Tablo 3'te görüldüğü gibi deney grubunun son-test puan ortalaması $X=25,85$, kontrol grubunun son-test puan ortalaması ise $X=19,76$ olarak bulunmuştur. Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre kontrol ve deney grubunda yer alan öğrencilerin son-test başarı puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($Z=-3,73$; $p<0,05$).

Tablo 4. Deney ve Kontrol Gruplarına ait Ön-test ve Son-test Ortalama Puanlarının Wilcoxon Testi Sonuçları

Grup	N	X	ss	Z	p
Deney					
Ön-test	20	17,90	5,41	-3,924	,008
Son-test	20	25,85	4,92		
Kontrol					
Ön-test	21	16,90	6,00	-2,662	,000
Son-test	21	19,76	4,06		

Tablo 4'te "Müzik ve hareketin etkin olarak kullanıldığı deney grubunun ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?" ve "Pasif öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubunun ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?" sorularına cevap aranmıştır. Tablo 4'e göre, deney grubunun son-test ortalama puanı $X=25,85$ ve ön-test ortalama puanı ise $X=17,90$ olarak bulunmuştur. Wilcoxon testi sonuçlarına göre hem deney hem de kontrol grubunda yer alan öğrencilerin son-test ortalama puanları ön-test ortalama puanlarından anlamlı bir biçimde yüksektir ($Z=-3,924$; $p<0,05$; $Z=-2,662$; $p<0,05$). Ancak, deney grubunda ortalama 8 puanlık bir artış kaydedilmişken, kontrol grubunda yaklaşık 3 puanlık bir artış görülmüştür.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma kapsamında ön test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmayan iki okul öncesi grubundan birisi deney diğeri kontrol grubu olarak belirlenmiş ve deney grubuna okul öncesinin bazı kazanımlarına yönelik müzik ve hareket etkinlikleri uygulanmıştır. Müzik ve hareket destekli, çocukların aktif katılımıyla gerçekleştirilen eğitim ile soru-cevap, sunuş, gösteri gibi pasif yöntemlerin kullanıldığı eğitimin, öğrenme üzerinde farklı etkileri olduğu görülmüştür. Deney ve kontrol gruplarının son test puanları karşılaştırıldığında, deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Grupların kendi içinde ön-test ve son-test puanları karşılaştırıldığında her iki grupta da artış gözlenmiştir ancak deney grubundaki artış kontrol grubuna kıyasla daha fazladır. Bir başka deyişle müzik ve hareketin etkin olarak kullanıldığı deney grubundaki çocukların ve pasif yöntemlerin kullanıldığı kontrol grubundaki çocukların son test verilerine bakıldığında, deney grubunda uygulanan yöntemin öğrenme üzerinde daha başarılı olduğu görülmektedir.

Müziğin okul öncesi eğitiminde kullanılmasının, çocukların müzikâl becerilerini ve ritim yeteneklerini geliştirmenin yanı sıra, diğer gelişim alanlarını da desteklediği farklı araştırmalarda ortaya konmuştur (Aral ve ark., 2006; Gürgen, 2006; Karşal, 2004; Kuşcu, 2010; Modiri, 2010; Öziskender, 2011; Sökezoğlu, 2010). Bu araştırmanın sonuçları da önceki araştırmaları destekler niteliktedir. Dolayısıyla, müziğin bir eğitim aracı olarak kullanılması konusunda eğitimcilerin bilinçlendirilmesi ve desteklemesi gerekmektedir.

Müzik tüm derslerle, etkinliklerle ve kazanımlarla ilgili ve hepsiyle iç içe, bütünleşik olarak; eğitimin verimini, kalitesini ve kalıcılığını artırmak için kullanılabilir. Ancak okul öncesi öğretmenleri için müzik etkinliklerinin, çocuklara genellikle belirli günler ve haftalarla ilgili şarkı öğretmekten ibaret olduğu görülmüştür. Bu da okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimi alanındaki yetersizliklerine işaret etmektedir (Küçüköncü, 2000). Okul öncesi öğretmenleri için hizmet içi eğitim çalışmaları müzik ve hareketin derslerde nasıl etkili bir biçimde kullanılacağına, çocukların nasıl aktif kılınacağına ve yeni bir müzik aletinin çalınmasının öğrenilmesine yönelik olarak planlanabilir.

Üniversitelerdeki okul öncesi öğretmeni yetiştirme programlarında müziğe daha fazla önem verilmelidir. Bu konuyla ilgili gerek okul öncesi öğretmenleriyle gerekse öğretmen adaylarıyla yapılan tarama çalışmalarında üniversitede verilen müzik ile ilgili derslerin bu alana yönelik temel bilgi, beceri, ve davranışları yeterince kazandırmadığı yönündedir (Alparslan, 2010; Altaş, 2006; Dere, 2008; Gül ve Bozkaya, 2014; Özçimenli, 2007). Ancak, sadece ders saatlerini artırmak bunun için yeterli olmayacaktır. Üniversitelerdeki müzik derslerinin amacı öğretmen adaylarına sadece blok flüt çalmayı öğretmek olmamalı; müziği çocuklara sevdirmek, müzik, hareket ve oyunlarla çocukları eğitimde aktif kılmanın önemini de onlara göstermelidir. Üniversitelerdeki müzik derslerinde, çocuklara verilen müzik eğitiminin amacının sadece şarkı söyletmek olmadığını benimsetildiği; müziğin uygulamaya daha fazla dönük, hareket ve oyunu da içeren, farklı etkinliklerle bütünleştirilerek kullanılmasına yönelik bir eğitimle bu eksiklik aşılabılır. Bunlara ek olarak tüm öğretmen adaylarının mezun olmadan önce flüt haricinde, basit bir şekilde de olsa eşlikli bir çalgı aleti çalmayı öğrenmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Sadece 5 yaş grubu çocukların çalışmaya alınması ve kısıtlı bir örneklem grubuyla çalışılmış olması araştırmanın sınırlılıklarından bazılarıdır. Farklı yaştaki okul öncesi ve ilkokul çocukları ve farklı sosyal özellikler taşıyan bölgeleri de içine alan daha kapsamlı çalışmalar yapılması önerilebilir. Bu çalışmanın ilkokul öğrencileri için farklı derslerde de yapılmasının araştırmacılar ve eğitimciler için farklı ve yeni kapılar açacağına inanılmaktadır.

Kaynaklar

- Alparslan, U. (2010). *Okulöncesi öğretmenlerinin aldıkları müzik eğitimi doğrultusunda uygulamakta oldukları müzik etkinliklerine ilişkin görüşleri ve karşılaştıkları problemler*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Altaş, B. (2006). *Anasınıfı öğretmenlerinin müzik eğitimine yönelik algıladıkları yeterlilikler ve müzik eğitimi ortamına yönelik düşünceleri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aral, N., Akyol, A. K., & Sığırtmaç, A. (2006). Beş-altı yaş grubundaki çocukların yaratıcılıkları üzerinde Orff öğretisine dayalı müzik eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 1-9.
- Aydın, B. (2003). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. Ankara: Pegem.
- Barrett, M. S. (2009). Sounding lives in and through music: a narrative inquiry of the 'everyday' musical engagement of a young child. *Journal of Early Childhood Research*, 7(2), 115-134.
- Blasi, M. J., & Foley, M. B. (2006). For parents particularly "the music, movement and learning connection": A review. *Childhood Education*, 82(3), 175-176.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö., & Köklü, N. (2010). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: Pegem.
- Catterall, J., Chapleau, R., & Iwanaga, J. (1999). Involvement in the arts and human development: General involvement and intensive involvement in music and theatre arts. In E. Fiske (Ed.), *Champions of change: The impact of the arts on learning* (pp. 1-18). Washington DC: Arts Education Partnership and President's Committee on the Arts and Humanities.
- Denac, O. (2007). A case study of preschool children's musical interests at home and at school. *Early Childhood Education Journal*, 35, 439-444.
- Dere, Z. (2008). *Ankara il merkezindeki anasınıfılarında görev yapan öğretmenlerin müzik eğitiminde yaşadıkları sorunların incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eskioğlu, I. (2003). Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri. *Cumhuriyetin 80. Yılında Müzik Eğitimi Sempozyumu, Yayınlanmış Bildiriler*, 116-123.
- Gallahue, D. (1996). *Developmental physical education for today's children*. Dubuque, IA: Brown & Benchmark.
- Gallahue, D., & Ozmun, J. (1998). *Understanding motor development. Infants, children, adolescents, adults*. NY: McGraw-Hill.
- Gardner, H. (1993). *Frames of mind. The theory of multiple intelligences 10th anniversary ed.* New York: Basic Books.
- Gül, G. ve Bozkaya, İ. (2014). Okul öncesi öğretmenliği lisans programının müzik eğitimi açısından değerlendirilmesi: Uludağ Üniversitesi örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 995-1008.
- Güler, N. (2008). *Müzikle çocuk eğitimi*. İstanbul: Hepsi Çocuk Yayınları.

- Gürgen, E. (2006). Müzik eğitiminde yaratıcılığı geliştiren yöntem ve yaklaşımlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(12), 81-93.
- Johnson, C. M., & Memmott, J. E. (2006). Examination of relationships between participation in school music programs of differing quality and standardized test results. *Journal of Research in Music Education*, 54(4), 293-307.
- Karşal, E. (2004). *Okul öncesi dönemi çocuklarda müzik yeteneği ve matematik yeteneği ilişkisi ve müzik eğitiminin matematik performansı üzerine etkileri*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koca, E. (2010). *6 yaş grubunda geri planda dinletilen müziğin çoklu zekâ alanlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kuşcu, Ö. (2010). *Orff-Schulwerk yaklaşımı ile yapılan müzik etkinliklerinin okulöncesi dönemdeki çocuklarının dikkat becerilerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Küçüköncü, Y. (2000). Sınıf öğretmenliğinde müzik eğitimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 8-12.
- Mayesky, M. (2011). *Creative activities for young children*. Cengage Advantage Books.
- Mertoğlu, E. (2010). Müzikle öğretim. Rengin Zembat (Ed.), *Okul öncesinde özel eğitim yöntemleri* içinde (ss. 367-405). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Modiri, I. G. (2010). Okul öncesinde müzik aracılığı ile yabancı dil öğretimi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 505-516.
- Ornstein, R. (1984). *The healing brain*. New York: Simon & Schuster.
- Özçimenli, E. (2007). *Anaokullarında görev yapan öğretmenlerin anaokullarındaki müzik etkinliklerine ilişkin görüşleri (Eskişehir ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öziskender, G. (2011). *Orff yaklaşımı ile yapılan okul öncesi müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal gelişimine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Shilling, W. A. (2002). Mathematics, music, and movement: Exploring concepts and connections. *Early Childhood Education Journal*, 29(3), 179-184.
- Snyder, S (1997). Developing musical intelligence: Why and how. *Early Childhood Education Journal*, 24(3), 165-171.
- Sökezoğlu, D. (2010). Ritim, hareket ve şarkı öğretimi temelli müzik eğitiminin 7-11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerine etkisi (Afyonkarahisar örneği). *Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 161-181.
- Spelke, E. (2008). Effects of music instruction on developing cognitive systems at the

- foundations of mathematics and science. In M. Gazzaniga (Ed.), *Learning, arts, and the brain: The Dana Consortium Report on Arts and Cognition* (pp. 17-49). New York: The Dana Foundation.
- Toksoy, A. (2005). Günümüz müzik eğitiminde kullanılan metotlar ve yaklaşımlara genel bir bakış. Erişim tarihi: 04.08.2015. <http://muzikfakultesi.com/portal/muzik-egitiminde-kullanilan-metotlar-vt7399.html>
- Tuğrul, B. (2010). Oyun temelli öğrenme. Rengin Zembat (Ed.), *Okul öncesinde özel eğitim yöntemleri* içinde (ss. 187-220). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Uçan, A. (2001). *Okul öncesi müzik eğitimi ve programı müzik öğretimi*. (Editör Ali Öztürk). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi. Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Ulrich, B., & Ulrich, D. (1985). The role of balancing ability in performance of fundamental motor skills in 3-, 4-, and 5-year old children. In J. Clark & J. Humphrey (Eds.), *Motor development—current selected research* (pp. 87–97). Princeton Book Company Publishers.
- Uysal, B. B. (2010). Orff-Schulwerk yaklaşımında müzik-hareket eğitiminin okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılmasının dikkat, yaratıcılık ve sosyal iletişim becerisinin gelişimine etkisi. *İstanbul Orff Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi Info Dergisi*, 16, 29-32.
- Yıldız, G. (2002). *Müzik öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yılmaz, N. (2003). Türkiye’de okul öncesi eğitimi. Müzeyyen Sevinç (Ed.), *Gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar* içinde (s.12-17). İstanbul: Morpa.
- Yönetken, H. B. (1952). *Okulda müzik öğretimi ve öğretim metotları*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Yüksel, D. (1996). *Okul öncesi eğitim kurumlarında müzik eğitimi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul
- Zachopoulou, E., Tsapakidou, A., & Derri, V. (2004). The effects of a developmentally appropriate music and movement program on motor performance. *Early Childhood Research Quarterly*, 19(4), 631-642.

EK 1. Etkinlik Örnekleri

1- Geometrik Şekiller (Dondurma) Etkinliği

Öğretmen elinde kartondan yapılmış renkli geometrik şekillerle sınıfa girer ve tüm çocukların onu görebileceği bir yere oturur. Çocuklara “dondurma şarkısı” ile ilgili kısa bir hikâye anlatır ve bir yandan da elindeki geometrik şekilleri birleştirerek yere bir “dondurma arabası” yapar. Dondurma şarkısının sözlerini mırıldanır. Çocuklara yerdeki şeklin ne olduğunu sorar ve farklı fikirleri dinler. Çocukları doğru cevap vermeleri için yönlendirir. Sonra da yerdeki geometrik şekilleri tek tek incelenir ve hangi şekiller olduğu konuşulur.

Bu dondurma arabasının bir de şarkısı var diyerek şarkı gitarla çalınıp söylenir. Çocukların bu sırada dans edip hareket etmelerine fırsat tanınır. Şarkı söylerken (çocukların şarkıya yaratıcı öğeler katabilmeleri için şarkının sözlerinin esnek olduğunu çocuklara hissettirilir) dondurmanın türü ya da şarkının son dizeleri çocukların istek ve ilgilerine göre sürekli olarak değiştirilir. Çocuklar şarkının sabit sözlerden değil de değiştirilebilir sözlerden oluştuğunu fark ederler. Bu sayede şarkıyı kendileri yorumlarken yaratıcı ve özgün fikirler oluşturabilirler.

Çocuklar 3 gruba ayrılır. Gruplara çalışmalarında kullanmaları için çeşitli renklerde karton, makas ve boya kalemleri verilir. Gruplardan; şarkıda kullanılan geometrik şekilleri içeren şarkıya uygun bir gösteri, oyun, drama ya da resim-afiş hazırlamaları istenir. Her grup bir köşede çalışmasını hazırlar. Gruplar, çalışmalarını tamamladıktan sonra sırayla sınıfa sunarlar.

Dondurma

Dikdörtgen* arabamla

Dolaşırım yollarda

Başımda kare* şapka

Ben satarım dondurma

Dondurma dondurma çilekli* dondurma

Dondurma dondurma limonlu* dondurma

Dondurma dondurma kaymaklı* dondurma

Dondurma dondurma biraz daha alsana

*Şarkıda özellikle bu kısımlar değiştirilebilir.

2- Roket Etkinliği (10'dan geriye birer birer sayma)

Çocuklara bugün bir uzay mekiğiyle farklı gezegenlere gidecekleri söylenir. Tüm çocuklar sandalyesini alıp uzay mekiğinin içine girer. Astronot kıyafetlerini giyme öykünmesi gibi hazırlıklardan sonra geri sayım başlar. Öğretmen sonra çocuklar 10'dan 0'a kadar geri sayımı tekrar eder ve uzay mekiği fırlatılır. Öğretmen çocuklara hangi gezegene gitmek istediklerini sorar (örneğin çikolata gezegeni, sessiz gezegen, zıplama gezegeni, yavaş gezegen, hızlı gezegen, sürünme gezegeni, tutkal gezegeni vs. çocukların yaratıcılıklarına göre çoğaltılabilir). Gidilen her gezegenin kendine göre farklı bir özelliği vardır (örneğin çikolata gezegeni erimiş çikolatadan oluşmaktadır. Sessiz gezegende hiçbir şekilde ses oluşmaz, insanlar konuşmaya çalışsalar da sesleri çıkmaz. Zıplama gezegeninde sadece zıplayarak hareket edilebilir. Yavaş gezegende çok yavaş hareket edilir gibi çeşitlendirilebilir). Gezegenlerde dolaşırken arka planda "Roket" şarkısı çalar ve geri sayım tekerlemesi sürekli söylenerek gezegenlerin özelliğine göre dans edilir.

Roket

Rokete binelim gidelim aya
Acele et yoksa kalırsın yaya
On, dokuz, sekiz, yedi
Tüm motorlar tam gaz ileri
Altı, beş, dört, üç
Geri dönmek artık çok güç
İki, bir, sıfır, fırla
Gide gide küçülüyor aşağıda dünya
Gide gide küçülüyor
Gide gide küçülüyor aşağıda dünya

EK 2. Başarı Testi

SORULAR

A. Özbakım

1. Yatmadan önce yapmamız gereken şeyler nelerdir?
2. Peki bu şeyleri neden yapmalıyız? / Yatmadan önce yapmamız gereken şeyler neden önemlidir? (1. Soruda verdiği cevapların hepsinin nedenleri sorulur)
3. Sence neden erken yatmalıyız?

B. Sayı Sayma ve Yazma

1. 1'den 10'a kadar birer birer sayar mısın?
2. Bir elimizde kaç parmak var?
3. İki elimizde kaç parmak var?
4. 1, 2, 3, 4, 5 rakamlarını yazar mısın?

C. Geometrik Şekil Bilgisi

1. Çocuktan bir daire çizmesi istenir.
2. Çocuktan bir üçgen çizmesi istenir.
3. Çocuktan bir kare çizmesi istenir.
4. Çocuktan bir dikdörtgen çizmesi istenir.
5. Çocuktan bu geometrik şekilleri kullanarak bir nesne üretmesi istenir.

D. Gezegenimiz ve Uzay

1. Çocuktan 10'dan geriye doğru birer birer sayar mısın?
2. Astronot kime denir?
3. Roket-uzay mekiği nedir?
4. Biz hangi gezegende yaşıyoruz?

E. Mevsimler

1. Bir yıldaki tüm mevsimleri sayar mısın?
2. Sen hangi mevsimde doğdun?
3. Sonbaharda çevremizde ne gibi değişiklikler olur?
4. Sonbahardan önce hangi mevsim gelir?
5. Sonbahardan sonra hangi mevsim gelir?
6. Sonbaharda hangi giyecekleri giymeliyiz?
7. Sonbaharda yetişen meyve ve sebzelere örnek verir misin?

Extended Summary

Purpose

Music is an effective educational tool that contributes children's development (Eskioğlu, 2003; Snyder, 1997; Toksoy, 2005; Yıldız, 2002). Involvement in music in early years positively effect students' future performance in various subjects (Blasi & Foley, 2006; Johnson & Memmott, 2006). When music is combined with movement it is anticipated to be even more effective since children are naturally born to move and enjoy movement (Senemoğlu, 2005). There are limited number of studies in Turkey that examined the effect of music and movement on students' learning in early years. This study aims to enrich the literature on this topic.

In order to test the influence of using activities that involve music and movement on pre-school learning a pre-post test quasi-experimental design was utilized. Researchers seeked the answers of following research questions:

1. Is there a difference between the achievement levels of the experiment group where music and movement were involved and the control group where traditional learning methods were used?
2. Is there a difference between the experiment group's pre- and post-test scores?
3. Is there a difference between the control group's pre- and post-test scores?

Method

A pre-/post-test quasi-experimental design was used in the study. The participants were 41 pre-school students from two classrooms in an elementary school in Pendik, İstanbul. In the experiment group, the lessons were taught through music and movement in which the students were actively involved; in the control group, the same topics were taught using traditional methods. In order to determine students' achievement levels, a 23-item test was developed by the researchers with the contributions of two early childhood professors and two early childhood teachers. Students answered questions orally or by drawing. Each student was tested individually and the test duration was approximately 20 minutes. Students' achievement scores were compared using nonparametric Mann-Whitney U and Wilcoxon tests on SPSS 18.

Results

The Mann-Whitney U test results showed that there was no difference between the pre-test scores of the experiment group in which the lessons are taught through music and movement scored significantly higher than the control group ($Z=-0,654$; $p>0,05$); however, the difference was significant on the post-test in favor of the experiment group ($Z=-3,73$; $p<0,05$). The improvement from pre- to post-test was significant in both groups but the difference was higher in the experiment group. The experiment group improved their scores by 8 points while the control group improved by 3 points.

Discussion

The results of this study point out that more attention should be given to music education and using music and movement as educational tools. However, simply increasing the hours of music courses may not be adequate. Survey studies reported that pre-service and inservice early childhood teachers feel incompetent in knowledge, skills and attitudes regarding music (Alparslan, 2010; Altaş, 2006; Dere, 2008; Gül ve Bozkaya, 2014; Özçimenli, 2007). However, simply increasing the hours of music courses may not be adequate. Teacher education programs need to improve their music education. Not only blockflute but other musical instruments can be introduced into the program. Moreover, issues like how to make children like music and how to incorporate music, dance and movement into early childhood lessons should be emphasized. For inservice teachers, professional development efforts can focus on how to use music and movement effectively, how to keep children active in classrooms and how to play a musical instrument.

Conclusion

The findings of this study showed that music and movement can be successfully implemented in early childhood classrooms and can be used more frequently in the learning activities. However, this study is limited with 41 early childhood students from one school in İstanbul. The implementation can be extended to different age and cultural groups. Furthermore, the effect of music and movement on different school subjects can be examined.

****